

Za gospodarje

Maribor, dne 20. januarja 1937.

Uredimo naše gospodarstvo!

V nedeljo 10. januarja je imel banovinski odbor JRZ za dravsko banovino sejo v Celju, na kateri je o uredbi o likvidaciji kmečkih dolgov in o likvidnosti slovenskih posojilnic sklenil naslednji resoluciji:

1. Prejšnji režimi so s svojo gospodarsko in kreditno politiko uničili kmetu kredit, povzročili zamrzenje vlog in razvrednotenje zemljiške rente ter s tem kmetu onemogočili plačevanje dolgov.

V stanju, v kakršnem je kmet in v kakršnem je organiziran kmetijski kredit, so bili nujno potrebni izredni ukrepi, da se sedanja vrednost zemljiške rente vsaj deloma prilagodi višini obremenitve kmetijske posesti!

Ker je kmetijski stan sam prešibek, je bilo treba za njegovo ozdravljenje pritegniti tudi druge panoge gospodarstva.

Ta uredba je rešila vprašanje razdolžitve kmetov po zgledu nekaterih drugih držav, kjer se je pojavila tako huda kmetiška zadolžitveva kakor pri nas.

Upoštevač tako ugodnosti kakor tudi trdote uredbe, je ban. odbor sklenil priporočiti somišljenikom in javnosti naj uredba izvršuje ter s tem pomaga doseči njen namen: rešiti zadolženo kmetiško posest in vrniti kmetškemu gospodarstvu trdno podlago.

Na merodajne činitelje apeliramo, da uredba izvajajo z vso potrebno uvidevnostjo, da se doseže ta njen pravi in edini namen.

2. Banovinski odbor ugotavlja, da je bilo pri nas kreditno zadružništvo temelj kmetiškega gospodarstva in njegovega napredka bolj kakor kjerkoli drugod.

S tem, da je bilo zadružništvo po sili razmer in neuidevnosti prejšnjih režimov pahnjeno v nelikvidno stanje, je bilo naše kmetiško gospodarstvo zaradi tega tudi huje prizadeto kakor kjerkoli drugod v državi.

Ban. odbor ugotavlja, da je ozdravljenje našega kmetiškega gospodarstva neizvedljivo, ako se istočasno z razdolžitvijo kme-

ta ne reši tudi vprašanje likvidnosti slov. kreditnega zadružništva.

Zato zahtevamo, da se z javnimi sredstvi vzpostavi likvidnost našega kredit. zadružništva, kakor so to storile druge države za svoje kreditno zadružništvo.

Koga ni treba izročiti Priv. agrarni banki?

Mnogi dolžniki nočejo nikakor postati namesto dolžnikov denarnim zavodom, dolžniki Privilegirane agrarne banke. Toda uredba jasno določa, da morajo denarni zavodi izročiti vse kmečke dolžnike Priv. agrarni banki. Tudi če dolžnik zahteva od svojega dosedanjega upnika — denarnega zavoda, da ga ne izroči Priv. agrarni banki, ga mora denarni zavod kljub temu izročiti. Kajti zgodi se lahko, da se dolžnik pozneje premisli in pride z odškodninskimi zahtevkom, da ga kljub predpisom uredbe denarni zavod ni izročil Priv. agrarni banki in da zaradi tega ni bil deležen 50% znižanja.

Pač pa se dolžniki lahko izognejo oddaji Priv. agrarni banki na ta način, da dolg plačajo takoj bodisi s hranilno knjižico, bodisi v gotovini. Potem ga seveda ni več treba izročiti Privilegirani agrarni banki, ker pač ni več dolžnik in tudi zavod nima zadolžnice, ki mu jo je moral zavod ob plačilu vrniti. Kdor torej noče pod Priv. agrarno banko, pa zahteva, da ga denarni zavodi ne izroče banki, se te obveznosti ne more znebiti drugače kot s popolnim plačilom svojega dolga.

Da denarni zavodi izroče kmečke dolžnike Priv. agrarni banki, so zainteresirani tudi poroki. Če zaradi porokov morajo denarni zavodi izročiti dolžnike, sicer bi mogli poroki staviti v primeru, da bi denarni zavod od njih zahteval plačilo, ugovor, da ne plačajo, ker bi bil moral biti dolžnik izročen Priv. agrarni banki, dolg mu biti znižan in bi bil tam preostalo polovico dolga v 12 letih poravnal.

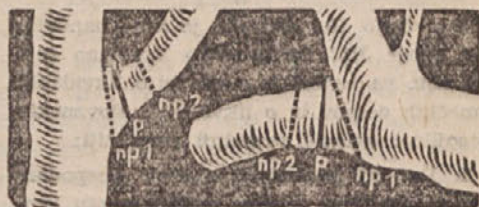
Obrezovanje in snaženje sadnih dreves.

Zelo važno in silno potrebno opravilo v rani spomladi je obrezovanje sadnih dreves. Marsikateri misli, če samo nekaj vej odžaga in nekaj vejic odščiplje, da je s tem že zadostoval. Pa se jako moti. Drevje je ostalo še sploh kuštravo, polno nepotrebnih vej, deblo in veje so še polne maha, stare skorje in druge nesnage. Tako drevje vidimo po mnogih kmetijskih posestvih, dočim je na gospodarskih posestvih lepo negovano snažno drevje z redkimi vejami, ki so jeseni polne lepega sadja. Vsakega človeka veseli, če vidi kaj lepega, bodisi nišo, vrt, živino, grda, mršava, nesnažna rvar pa se mu gnusi. Skrbimo torej, da ni samo niša, živina in drugo čisto, marveč da je tudi očiščeno in negovano sadno drevje, ki nam je v veliko korist. Naj nobenemu ne bo žal časa, ki ga rabi za stvarjenje lepote, za lepoto sadnega drevja. Čas za to je na razpolago. Koliko časa nekateri potratijo, ko posedava okoli in čenča brez dela, doma pa je dela dovolj, če ga le hoče izvrševati. Marljiv človek najde povsod delo. Loti se tudi dela z obrezovanjem in negovanjem sadnega drevja. Posebno glej, da drevje pravilno obrezuješ. Pri tem se drži naslednjih pravil. Kjer so pregoste veje, posebno če ležijo veje na spodnjih, odstrani taiste. Skozí tako zredčen vrh je lepo svetlo, veter lahko piha skozi ter ne more toliko drevju škodovati. Ko odstranjuješ nepotrebne veje, ni vse eno, kako to delaš. Nepravilno, škodljivo in grdo je, če ostanejo na mestu odžaganih vej štrclji, ki pozneje kažejo suh, črn, gnil les, ali če je na tistem mestu, kjer je bila veja, odtrgana skorja in je nastala grda rana. Rane so povsod grde, tako tudi na drevju. Le poglej si drevje s štrclji in ranami, videl boš, da je to grdo in posledice bodo jasne.

Če hočeš nepotrebne veje odžagati, odžagaj najprej 2 do 3 dm višje od mesta, kjer jo je potrebno odstraniti. Ne bodi len! Boljše je 2 krat žagati kakor pa enkrat in se ti veja nazadnje grdo odtrga, tako da se skorja odčesne ter nastane rana, ki se nikoli popolnoma ne zaceli. Za odžaganje vej mora biti žaga, na kateri se list lahko premika poljubno na levo ali desno, kakor je pač potrebno. (Ako si ne moreš kupiti žage s premikajočim se listom in imaš ža-

go z nepremičnim listom, si lahko sam prenarediš če ne doma, pa pri kovaču.)

Ko odžagamo veje od debela ali manjše veje od debeljših vej, moramo vsikdar paziti, da je zgornji del ploskve, ki nastane od odžagane veje, tik debela, spodnja pa da je nekaj proč, kakor je to videti na slededem narisu.

Tam, kjer je cela črta zaznamovana s »p«, je naznačen način pravilnega obrezovanja; kjer so pike zaznamovane z »np«, je naznačen način nepravilnega obrezovanja.

Kar se tiče rezi »np 1« je pregloboko v lesu, rana ne more zaceliti in les začne gniti; pri rezi »np 2« ostane dolg čep ali štrcelj, ki se suši in gnije in gniloba gre tudi na ostali les. Torej reži tako, kakor kaže cela črta, zaznamovana s »p« (pravilno).

Pri obrezovanju skrbi, da ostane na sredi drevesa veja kot vodilna ali vrhna veja, da so spodnje nekaj krajše in najbolj spodnje najdaljše. Krona vej naj ima obliko strehe, kar se najlažje doseže z obrezovanjem mladih dreves.

Ko odrezuješ vejice, odreži jih tudi tako, kakor kaže zgornja slika. Ako pa krajšaš vejice, se ravnaj po naslednjem narisu.

Pike kažejo nepravilno rez, črta znači pravilno rez. Ne obrezuj vse slepo, nepremišljeno, ampak rajši delaj vse premišljeno. Opazuj, kako vse zarašča. V marsikaterih krajih so že veščaki, ki so bili na sadjarskih šolah, ki ti bodo radi pokazali pravilno obrezovanje. Skrbeti moramo za pravilno negovanje sadnih dreves, saj so lepa, snažna, dobro negovana drevesa lepota za vsak kraj.

Poleg obrezovanja dreves je tudi zelo potrebno snaženje dreves. Mah, lišaj, stara skorja se mora odstraniti. Za to delo

lahko rabimo ostro motilko ali pa trikotu podobno strugalo, ki je pritrjeno na krajšem ali daljšem drogu. Tako trikotno strugalo si lahko sam napraviš ali pa ti ga napravi kovač.

Očiščeno drevje se potem lahko namaže z mešanico iz apna in llovica. Če mažemo neočiščeno drevje, varujemo z mazlom razni škodljivi mrčes pred mrazom in pticami. Dobro je, če v lepem suhem vremenu sedaj škropimo drevje s pečkastim sadjem z 10% tekočim arborinom, drevje s koščicastim sadjem pa s 5% tekočim arborinom. Seveda mora biti drevje prej očiščeno. Očiščujejo drevje najlažje starejši otroci, ki imajo večkrat zelo veliko časa, in bi s čiščenjem drevja koristili ne samo sebi, ampak tudi vsemu kraju. Saj mladi ljudje, ki imajo dobre oči, najhitreje opazijo zalege krvavih in listnih uši ter jih uničijo.

Redni občni zbori krajevnih Kmečkih zvez.

V mesecu februarju se vrši redni letni občni zbor delegatov v Ljubljani. Radi praktičnosti in enotnosti priporočamo vsem krajevnim Kmečkim zvezam, da počakajo s svojimi občnimi zbori do tega časa. Glavni odbor bo razposlal pravočasno okrožnico, kedar in kako se naj vršijo. Ker morajo po pravih poslani odbori krajevnih Kmečkih zvez poročila, katere delegate predlagajo za občni zbor, bi bilo neumestno med tem sklicevati svoje občne zборе. Priporočamo pa vsem že sedaj, da se pripravijo na občni zbor delegatov, zlasti, da nam pošljejo seznam delegatov. Svoječasno smo že poslali vprašalno polo, katere pa še nismo dobili vrnjene od teh.

Enotne poslovne knjige.

Ker so bile od raznih krajev izrečene prošnje, da bi Kmečka zveza za vse svoje nižje edinice izdala enotne poslovne knjige, je glavni odbor sklenil to izpeljati. Pri tej odločitvi je vodilo načelo ekonomičnosti in praktičnosti, ker bi lahko na ta način podučila vse funkcionarje o vodenju teh knjig. Izdati nameravamo: delovodno knjigo, blagajniško knjigo, seznam članov in zapisnik sej ter občnih zborov. Knjige so že v tisku, zato svetujemo vsem, da si ne nabavljajo drugih knjig. Mnogo dražje so in

ne vedno prikladne za vsako organizacijo. Vse štiri knjige bodo stale nekaj čez 20 Din in jih bo mogoče uporabljati par let. Ko bodo izgotovljene, bomo obvestili vse z okrožnico.

Mogočen razmah kmečko-stanovskega gibanja v brežiškem okraju.

Na stotine zavednih kmetov se je zbralo v nedeljo, dne 10. t. m., tako v Rajhenburgu kakor v Dobovi na ustanovnih občnih zborih krajevnih organizacij Kmečke zveze. Burno pozdravljen je na obeh zborih, v Rajhenburgu po ranem sv. opraviilu, v Dobovi po večernicah, nastopil predsednik Kmečke zveze gospod Brodar Janez. S pogledom na druge stanovske organizacije je razvijal svoje bogate in modre misli o potrebi kmečke stanovske organizacije. Po mnogih drugih državah so se kmetje že davno organizirali. Zato jih gospodarska kriza ni tako trdo zadela. V naši državi, kjer je do 80% kmečkega ljudstva, smo pa v tem oziru dremali in spali. Na račun te brezbriznosti zboljšujejo drugi stanovi bolj in bolj svoj položaj. Mesta se širijo, dobivajo s svojimi novimi palačami, nebotičniki, asfaltiranimi cestami itd., ameriški blešk, kmečki domovi po deželi pa propadajo in izginjajo. Po mestih se veseljači in zapravljajo, kmet pa trpi pomanjkanje, kljub temu, da gara in se trudi noč in dan. Do zadnjega časa ni nikdo več pomislil, da bo propadlo vse, ako propade kmet. Šele sedanja vlada je resno uprla svoj pogled v naše državno gospodarstvo in se z vso vnemo trudi, da uredi zopet gospodarske razmere in jih s-ravi v pravi tir. Zato tudi uživa pri ljudstvu priznanje in zaupanje. Ker hoče ta vlada predvsem rešiti kmečko vprašanje, potrebuje tozadevnih strokovnih nasvetov. Te pa lahko dobi samo od kmečko-stanovsko strokovne organizacije. Taka organizacija pa je ravno Kmečka zveza. Zato ne sme niti nobenega kmečkega strokovnjaka, ki ne bi bil organiziran v Kmečki zvezi. Kmečka zbornica, ki je po zaslugi sedanje vlade na vidiku, bo oni organ, po katerem bo naš organiziran kmet uplívno sodeloval pri zboljšanju lastnih razmer. Med drugim bo naloga te zbornice tudi ta, da s svojim uplívom pomaga urediti gotove carine, ki sedaj tako kvarno uplívajo na kmečko gospodarstvo. Nedvomno je za kmečko go-

spodarstvo velika kvar, da mora kmet danes vsled carinske politike kupovati svoje potrebščine za 200% predrago, medtem ko prodaja svoje pridelke vsaj 50% pod pravično ceno. Da mora kmet pri takih razmerah propasti, pač ni treba tega posebej poudarjati.

Te in še nebroj drugih misli je kar podžgalo naše kmete, in gospod Brodar je bil deležen prisrčnih ovacij. Po obeh župnijah gre sedaj le en glas: Kmet v Kmečko zvezo! Gospod banksi svetnik Tratnik Jožef je na obeh zborih še po svoje navduševal navzoče za vstop v organizacijo, nakor se jih je kar na stotine vpisalo v Zvezo. Povsod sta se izvolila tudi odbora krajevne organizacije, katero tvorijo možje, ki jamčijo s svojo zavednostjo za živahno in plodonosno delovanje organizacije.

Tako so ustanovljene sedaj v brežiškem okraju krajevne KZ že na Vidmu, v Sromljah, v Artičah, v Rajhenburgu in v Dobovi. Upati in želeti je, da se v kratkem ustanove še po drugih občinah oz. župnijah. Nikjer ne sme biti brez te organizacije. Zora puca, bit će dana. Kmet na plan — dok je dan!

Ljudski pravnik.

Tožba zoper orožnika na plačilo alimentacij. — J. M. — Imate že šest let v oskrbi nezakonskega otroka, za katerega je mati obljubila plačevati vzdrževalnino. Ona sama pa čaka, da ji bo vzdrževalnino plačal nezakonski oče, ki je orožnik v Srbiji, kateri ji sicer vedno obljubuje plačati vzdrževalnino za otroka, a doslej še ni ničesar plačal. Vprašate, ali bi lahko tožili orožnika? — Ako je bil nezakonski otrok spočet v Sloveniji, tedaj je nezak. oče-orožnik po zakonu dolžan skrbeti za oskrbo otroka in smete Vi zoper njega vložiti tožbo, da Vam vrne izdatke za otroka po § 1042 občnega drž. zakona. Ako pa je bil otrok spočet v Srbiji, se tam sploh ne more tožiti nezakonskega očeta na priznanje očetovstva, tako da se ne more reči, da je slednji pa zakonu dolžan skrbeti za otroka in ne morete Vi od njega po § 1042 zahtevati povračila izdatkov, ki ste jih imeli z oskrbo njegovega nezakonskega otroka. Tudi mati v tem slučaju, ako je namreč otrok bil spočet v Srbiji, ne bo mogla zahtevati ali-

mentacije za otroka. Ako pa je bil otrok spočet v Sloveniji, lahko predlaga mati naložitev plačila alimentacije nezakonskemu očetu. Pri tem Vas pa opozarjamo, da obstoja predpis, da se orožnikom ne sme od plače ničesar odtegovati ružnim potom. Vendar pa je večina orožniških komand tako uvidevna, da dovoljuje odtegovanje od plače, zlasti ako se dotični orožnik temu ne protivi.

Tržna poročila.

Mariborski živinski sejm 12. jan. Pri-
gnanih je bilo 8 konjev, 10 bikov, 156 volov, 364 krav in 14 telet. Skupaj 552 kosov. Cene so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od Din 3.75—4.25, poldebeli voli 3.25—3.75, plemenski voli 3.25—3.75, biki za klanje 3.10—3.30, klavne krave debele 3—3.75, plemenske krave 2.75—3.25, krave za klobasarje 1.75—2, molzne krave 3 do 3.50, breje krave 2.75—3.25, mlada živina 3.50—4.25, teleta 4.50—6. Prodanih je bilo 279 komadov. Mesne cene: Volovsko meso I. vrste 1 kg Din 8—10, II. vrste 6—8, meso od bikov, krav, telic 1 kg Din 5—8, telečje meso I. vrste 1 kg Din 10—12, II. vrste 8 do 10, svinjsko meso sveže 1 kg 10—14 Din.

Porast živinskih cen na sejmu v Kranju 11. januarja. Cene živene so bile: voli I. vrste Din 5.50, II. vrste 5, III. vrste 4.50 za kilogram žive teže; telice I. vrste 5.50, II. vrste 5, III. vrste 4.50 za kg žive teže; krave I. vrste 4.75, II. vrste 4.50, III. vrste 4 za kg žive teže; teleta I. vrste 7.50, II. vrste 7 za kg žive teže; prašiči špeharji 9.50, prašiči pršutarji 8.50 za kg žive teže. — Od zadnjega sejma so se cene živine nekoliko dvignile. Cena za vole vseh vrst je narasla za 50 par pri kg; v istem razmerju so narasle tudi cene telic vseh vrst; cene krav I. vrste so se dvignile za 25 par pri kilogramu, II. vrste 50 par in III. vrste 50 par pri kilogramu; cene telet I. vrste so padje za 50 par pri kg; cené prašičev špeharjev so poskočile za 50 par pri kilogramu. — Goveje meso I. vrste 8 do 10 Din, II. vrste 8 do 10 Din, III. vrste 6 do 8 Din za kg; svinjina, svinjska mast, slanina 18 Din kg, čisti med 24 Din, neprana volna 24 Din, oprana volna 32 Din za kg. — Cene svinjine in slanine so se dvignile za 2 Din pri kilogramu.